

Djursjukskötartutbildningen och legitimationen

Veterinary Nursing – Education and Registration

Malin Norling

Djursjukvårdarprogrammet

Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Djursjukvårdarprogrammet

Skara 2010

Studentarbete 297

*Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health
Veterinary Nursing Education*

Student report 297

ISSN 1652-280X

Djursjukskötartutbildningen och legitimationen

Veterinary Nursing – Education and Registration

Malin Norling

**DO0015, Självtändigt arbete i djuromvårdnad, 10 hp, Grund AB
Djursjukvårdarprogrammet**

Handledare: Anna Bergh

Examinator: Barbro Attrell

Studentarbete 297, Skara 2010

Nyckelord: djursjukskötare, djursjukvårdare, legitimation, djuromvårdnad

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Avdelningen för djuromvårdnad
Box 234, 532 23 SKARA

E-post: hmh@slu.se, **Hemsida:** www.hmh.slu.se

I denna serie publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Innehållsförteckning

Inledning

Djursjukvårdarutbildningens historia	s. 6
Bakgrunden till den nya lagen	s.6
Innebörden av legitimation	s. 7-8

Metod

s. 8

Resultat

Remissinstanser	s. 8-10
Några synpunkter på lagändringen från djursjukhus/djurkliniker	s. 10-12
Enkätundersökning	

Grundutbildning:

Anestesiologi	s. 12
Djurhållning, djurhantering, genetik och avel	s. 13
Djursjukvårdens drift och planering	s. 13
Etologi	s. 13
Grundläggande sjukdomslära	s. 13
Husdjurens anatomi och fysiologi	s. 14
Kommunikation och rådgivning	s. 14
Näringslära	s. 14
Rehabilitering	s. 14
Sjukvårdslära	s.15
Statistik och praktisk försöksdesign	s. 15
Tillämpad djurhållning och djurhantering	s. 15
Vård vid sjukdomstillstånd	s. 16
Vårdhygien	s. 16

Fördjupningsutbildning:

Anestesiologi	s. 16
Djurhållning, djurhantering, genetik och avel	s. 16
Djursjukvårdens drift och planering	s. 17
Etologi	s. 17
Grundläggande sjukdomslära	s. 18
Husdjurens anatomi och fysiologi	s. 18
Kommunikation och rådgivning	s. 18
Näringslära	s. 19
Rehabilitering	s. 19
Sjukvårdslära	s. 20
Statistik och praktisk försöksdesign	s. 20
Tillämpad djurhållning och djurhantering	s. 20
Vård vid sjukdomstillstånd	s. 21
Vårdhygien	s. 21
 <i>Arbete under eget ansvar:</i>	
Telefonrådgivning	s. 22
Rådgivning – Läkemedelsanvändning	s. 22
Rådgivning – Vaccinering	s. 22
Rådgivning – Postoperativ behandling	s. 23
Utfodringsrekommendationer	s. 23
Recepturrätt inom vissa områden	s. 23
Ordinationsrätt inom vissa områden	s. 24
Vaccinering	s. 24
Rehabilitering – Diagnostik	s.25
Rehabilitering – Design av behandlings/träningsprotokoll	s.25
Rehabilitering – Behandling	s.25

Rehabilitering – Utvärdering/uppföljning	s. 26
Rehabilitering – Hemträningsråd	s. 26
Preoperativ klinisk undersökning	s. 27
Sedering/premedicinering	s. 27
Smärtlindring	s. 28
Anestesi	s. 28
Postoperativ behandling	s. 29
Avlivning	s. 29
Sårvård/bandagering	s. 30
Munhåleundersökning	s. 30
Tandbehandling	s. 31
<i>Är det något/några ämnesområden eller övrigt som du tycker saknas i utbildningen?</i>	s. 31
<i>Övriga kommentarer från veterinärer</i>	s. 31-32
Diskussion	s. 32-34
Sammanfattning/Summary	s.35
Källförteckning	s. 36
<i>Bilaga 1</i>	
<i>Bilaga 2</i>	

Inledning

Djursjukvården har under de senaste årtiondena utvecklats snabbt och det ställs i dag till stor del samma krav som inom humanmedicinen.

Den 1 januari 2010 började en ny lag att gälla; lag om verksamhet i djurens hälso- och sjukvård. Denna lag ersätter lag 1994:844 om behörighet att utöva veterinäryrket och gör också djursjukskötare till ett legitimationsyrke. (1)

Syftet med arbetet var att ta reda på vad yrkesverksamma inom djurhälsovården tycker att den legitimerade djursjukskötaren behöver kunna för att utföra sitt arbete och vilka ansvarsområden som ska ingå i dennes arbetsuppgifter. Dessutom ville jag se om synen på detta skiljer sig mellan veterinärer och djursjukvårdare. Jag var också intresserad av bakgrunden till beslutet om att skapa ett nytt legitimationsyrke och vilka effekter berörda parter förväntar sig av lagändringen.

Djursjukvårdarutbildningens historia

Djursjukvårdarutbildningen startade 1984. Den var då ettårig och hade 20 studieplatser. (2) Inspirationen kom från USA där liknande utbildningar redan fanns och initiativtagare var Djursjukhuset i Skaras dåvarande chef, professor Gustav Björck.

Utbildningen blev 2-årig 1998 för att kunna möta behovet hos den alltmer avancerade djursjukvården. (3) (4)

Antalet studieplatser på utbildningen har också från och med höstterminen 2004 ökat till 40. Utökningen skedde eftersom man såg ett stort behov av utbildade djursjukvårdare på arbetsmarknaden.

Fram till 2004 låg djursjukvårdarutbildningen under Djursjukhuset i Skara som då ägdes av SLU. 2004 övergick ansvaret för utbildningen på den nybildade institutionen för husdjurens miljö och hälsa (HMH). Den nya institutionen fick som uppgift att genom forskning, utbildning och forskningsinformation bidra till en ökning av kunskaperna om samband mellan skötsel, inhysning, stallmiljö, utfodring, djurskydd, djurbeteende, djurhälsa och yttre miljö. (2)

Bakgrunden till den nya lagen

Bakgrunden till lagen är att bland annat att Svenska djursjukhusföreningen och Riksföreningen för anställda inom djursjukvården kommit in med skrivelser till Jordbruksdepartementet och påtalat behovet av legitimering av högskoleutbildade djursjukvårdare. Innan den nya lagen trädde i kraft var många olika personalkategorier anställda inom djursjukvården men det enda yrket som var reglerat var veterinärens.

Regeringen tillsatte därför 2003 en utredning med uppgift att göra en översyn av behörighets- och ansvarsfrågorna inom djurens hälso- och sjukvård (dir 2003:90). I november 2005 redovisades betänkandet Behörighet och ansvar inom djurens hälso- och sjukvård. (1) Utredningen skickades också på remiss till berörda organisationer.

Innebörden av legitimation

Djursjukskötare ingår i det nya begreppet djurhälsopersonal, för att kunna ingå i djurhälsopersonalen måste en yrkesgrupp vara godkänd eller legitimerad av Jordbruksverket. Hit räknas alltså inte till exempel djurvårdare som inte är godkända eller legitimerade av Jordbruksverket. (5)

Legitimerad djursjukskötare är en skyddad titel som bara får användas av personer som ansökt om legitimering hos regeringen eller hos av regeringen utsedda myndigheter (i det här fallet Jordbruksverket) och fått ansökan beviljad. För att kunna få legitimering krävs en examen i djuromvårdnad eller att man genomgått motsvarande utbildning utomlands. Personer som inte har rätt att använda den skyddade yrkestiteln ”legitimerad djursjukskötare” har inte heller rätt använda en titel som kan förväxlas med den. (6)

Djursjukskötare är i och med legitimeringen ålagda att föra journal och att arbeta i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Djursjukskötarna har ett eget ansvar för att bara utföra arbetsuppgifter de har kompetens för och de har också ett eget ansvar för hur arbetsuppgifterna genomförs. (6)

Kompetensen delas upp i formell och reell kompetens. För att få utföra uppgifter självständigt krävs att djursjukskötaren har både formell och reell kompetens. Till den formella kompetensen räknas kompetens som fått genom djursjukskötarutbildningen samt vidareutbildning inom yrkesrollen. Djursjukskötaren kan också utföra saker han eller hon har reell kompetens för på delegation. Reell kompetens fås genom praktisk erfarenhet och genom utbildningar som inte faller inom djursjukskötarens yrkesroll. Djursjukskötarens yrkesroll begränsas framför allt av vad som ingår i djursjukskötarutbildningen. (5)

Delegering får enbart ske mellan djurhälsopersonalen och en del saker får enbart utföras eller delegeras av veterinär. Det som enbart får utföras av veterinär är diagnosställande, initiering av behandling samt dödförklaring. Det som enbart får delegeras av veterinär (som också ska finnas på platsen) är operativa ingrepp och avlivning med injektion. Veterinären får bara delegera enklare operativa ingrepp, till exempel hankattskastrationer och hudsuturer. (7)

I och med lagändringen har djursjukskötare tystnadsplikt, detta innebär att de inte får ”obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i sin yrkesutövning har fått veta om enskildas affärs- eller driftsförhållanden” (6) Tystnadsplikten omfattar också medhjälpare till djurhälsopersonalen, till exempel praktikanter. (5)

All djurhälsopersonal har dessutom anmälningsplikt vid misstanke om brott mot djurskyddslagen samt vid misstanke om epizootisk sjukdom. Misstänkta brott mot djurskyddslagen anmäls till länsstyrelsen och misstänkta epizootier till både Jordbruksverket och länsstyrelsen. (7)

Statens Jordbruksverk och länsstyrelserna delar på ansvaret för tillsyn av djurhälsopersonal och regeringen beslutar om hur ansvaret ska fördelas dem emellan. Både Statens Jordbruksverk och länsstyrelserna ska om de tycker det finns skäl att besluta om en prøvotid eller återkallande av en legitimation anmäla det till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård. (6) Också djurägare har rättighet att anmäla djurhälsopersonal som de anser

felbehandlat ett djur till ansvarsnämnden men det kan då bara leda till en erinran eller varning, det är bara tillsynsmyndigheterna som kan ta upp frågan om ett återkallande av en legitimation inför ansvarsnämnden. (8)

Ansvarsnämnden får också besluta om en prövotid på tre år om de bedömer att en varning inte är tillräckligt eller om den legitimerade på grund av ” sjukdom eller någon liknande omständighet” inte bedöms kunna sköta sitt arbete på ett bra sätt. (6)

Metod

Som bas har jag använt mig av en enkät (Bilaga 1) som lämnats ut till yrkesverksamma djursjukvårdare vid 25 års jubileet av djursjukvårdarutbildningen.

För att också få en bild av om yrkesverksamma veterinärer har någon annan syn än yrkesverksamma djursjukvårdare på vad som bör ingå i djursjukvårdarens utbildning och ansvarsområde har jag skickat en enkät (Bilaga 2) som bygger på den förut nämnda enkäten till medlemsföretag i ATG-klinikerna och Svensk Djursjukvård och brett veterinärer besvara samma frågor. Fakta om utbildningen och dess historia har jag fått genom litteraturstudier. Jag har också läst remissvar från Veterinärförbundet, Skogs- och Lantarbetsgivareförbundet och fackförbundet Kommunal för att få deras syn på legitimeringen av djursjukskötareyrket.

Enkäten till djursjukvårdarna är utlämnad i pappersformat medan enkäten till veterinärer är utskickad via mejl och fyllts i på internet. En del av svarsalternativen för kryssfrågorna i pappersenkäterna är också bortplockade i den nya enkäten eftersom frågorna och svarsalternativen kan vara missvisande. Dessa svarsalternativ redovisas inte heller i resultatdelen.

För att få en liten inblick i hur olika djursjukhus och djurkliniker har planerat inför legitimationskravet har jag också skickat ut 3 frågor via mejl till 15 olika djurkliniker/djursjukhus. Urvalet var ett bekvämlighetsurval, grupperna hästklinik, hästsjukhus, smådjurklinik och smådjursjukhus var alla representerade med minst ett företag i utskicket. Eftersom responsen var dålig beslöt jag mig för att göra ett nytt utskick med samma frågor till ytterligare 10 företag, urvalet var ett rent bekvämlighetsurval. Företagen som valdes ut till båda utskicken var alla medlemsföretag i Svensk Djursjukvård som jag tidigare skickat ut enkäten till. Svarsfrekvensen var tyvärr dålig men jag redovisar ändå de svar som kommit in.

Resultat

Remissinstanser:

Veterinärförbundet

Veterinärförbundet är ett examensförbund inom SACO.

I sitt remissvar till förslaget ställer sig förbundet mestadels positiva till att det införs legitimering av djurhälsopersonal med fastställda krav på kompetens, men de uttrycker vissa

farhågor för hur legitimering kommer att inverka på verksamheten.

Förbundet säger angående legitimeringen av dem som gått den ettåriga djursjukvårdarutbildningen i Skara att ”Det kan ifrågasättas om det verkligen är tillräckligt med ett års tjänstgöring och inga krav på vidareutbildning. Djursjukvårdarutbildningen har förbättrats avsevärt över tid för att möta ökade krav på kompetens.”

Samtidigt ställer man sig frågande till att distansutbildningen som under en tid genomfördes för personal med lång erfarenhet inom djursjukvårdaryrket inte tas med som en merit vid ansökan om legitimering.

Man efterfrågar möjligheten till en djurslagsbegränsad legitimation för dem som berörs av övergångsreglerna då detta anses underlätta övergången och kosta mindre ur ett verksamhetsperspektiv.

Veterinärförbundet tar också upp bristen på högskoleutbildade djursjukvårdare i dagsläget och betonar vikten av att det utbildas tillräckligt många legitimerade djursjukskötare för att täcka behovet i framtiden. (9)

Kommunal

Kommunal är ett fackförbund som organiserar bland annat djursjukvårdare.

Kommunal säger i sitt remissvar att de tycker det är positivt att Svenska Jordbruksverket vill att så många som möjligt ska kunna bli legitimerade men man påtalar att det saknas statistik för hur många som kan få legitimation direkt, alternativt få legitimation efter att ha uppfyllt de föreslagna kraven för legitimation.

Fackföreningen är orolig för att djursjukvården kan komma att förlora yrkeskunnig personal och för att arbetare med flerårig kompetens kan komma att bli uppsagda eftersom de inte kan uppfylla legitimationskraven och det blir en brist på arbetsuppgifter som de har laglig rätt att utföra.

Kommunal uttrycker också önskemål om att det ska finnas möjlighet för de som ansöker om legitimation enligt övergångsreglerna att få en begränsad legitimation som gäller för vissa djurslag. De tycker att kraven för att bli legitimerad för den grupp som faller under grupp 1c är för hårda i jämförelse med dem som kan ansöka om legitimation direkt och de tycker att de sökande inte ska behöva examineras på kunskaper som de har intyg från ansvarig veterinär eller arbetsgivare på att de behärskar.

Kommunal tar upp risken för att föräldralediga och deltidsarbetande kommer att drabbas av kravet på 6 års heltidstjänstgöring. (10)

SLA, Skogs- och lantarbetsgivarförbundet

SLA är en arbetsgivarorganisation som organiserar företag inom de gröna näringarna bland annat djursjukvård och har drygt 140 medlemsföretag inom djursjukvårdssektorn. Dessa företag har ca 1000 anställda djursjukvårdare, av dem är det endast 250 som gått någon form av utbildning i Skara.

Med tanke på att det stora flertalet djursjukvårdare inte har den formella kompetens som kommer att krävas för att få legitimation anser SLA att en längre övergångsperiod än 5 år är nödvändig eller att det bör finnas möjlighet att bli legitimerad på annat sätt än det som föreskrivs i förslaget.

Precis som Kommunal tar man upp det faktum att djursjukvårdaryrket är ett kvinnodominerat yrke och att många av de anställda varit föräldralediga och eller deltidsarbetat. SLA menar att detta kan göra att kravet på sex års heltidstjänstgöring blir svårbedömt.

SLA skulle vilja att det fanns möjlighet för en begränsad legitimering för de djurslag djursjukvårdaren arbetat med, de tror inte att ett praktikutbyte mellan smådjurskliniker och hästkliniker kommer att fungera i verkligheten. De anser bland annat att praktikplatserna på hästsidan inte kommer att räcka till eftersom det finns betydligt fler djursjukvårdare anställda på smådjurssidan.

Den största och viktigaste frågan enligt SLA är vems som ska bekosta vidareutbildningen som krävs, företagen eller den enskilde. De pekar på att det kommer att bli kostsamt för företagen eftersom 75% av deras medlemmar är små eller medelstora företag med ett stort antal "icke Skara-utbildade"

Man tror också att många nu verksamma djursjukvårdare kommer att sägas upp pga. arbetsbrist, och tror också att en del företag i stället kommer att välja att anställa veterinärer, vilket kommer att leda till ännu större veterinärbrist, och/eller att veterinärer kommer att få ta över större del av djursjukvårdarens arbetsuppgifter. (11)

Några synpunkter på lagändringen från djursjukhus/djurkliniker

1. Tycker du att företag och anställda inom djursjukvården fick tillräckligt med inflytande över utformningen av den nya djursjukskötarelegitimationen och övergångsreglerna? Är det något du skulle vilja ändra på?

"Nej, jag tycker de har tagit dåligt hänsyn till verkligheten. De som enbart jobbar med häst ska inte behöva ta legitimation på smådjur och vice versa. Det är märkligt att den nya läkemedelsutbildningen ger djurhälsopersonal rätt att ge subcutana injektioner men gör undantag för vaccinationer som sannolikt är det som är minst farligt att injicera. (Både för den som injicerar och för djuret- risken för överdosering är t ex minimal)."

"Tyvärr var det väldigt bristfällig information och vi fick ingen möjlighet att tycka till angående de nya reglerna kring djursjukskötarelegitimationen eller dess utformning. Vi skulle gärna se att smådjur och stordjur gick att tentera av var för sig samt att det gick att tentera av hos sin arbetsgivare enligt gemensamt framtagna protokoll."

"Nej, men förändringen beror ju på en ny lag så det är inte vi företagare, och absolut inte de anställda, som anger riktlinjen. Det är politik samt byråkrater inom ett statligt verk som driver en linje som gynnar dem.

Vi har svarat på utredningen i vårt remissvar men fick inte gehör för många förslag och synpunkter."

”Jag tror inte att enskilda företag/personer fått speciellt mycket inflytande över hur detta ska utformas. Som jag har förstått det så har det mesta skötts av Jordburksverket, Regeringen, RAID och SLU. Jag tycker det skulle vara bättre om de djursjukvårdare som söker legitimation genom arbetslivserfarenhet och lösa kurser kunde välja att bli legitimerade antingen inom smådjur eller häst, och inte både och. Många utbildade djursjukvårdare som jobbar med smådjur har sällan eller aldrig jobbat inom hästsjukvård och kommer troligtvis aldrig att göra det heller och då blir det ett onödigt moment för dem att göra kunskapsprov inom båda områdena.”

2. Vad har ni gjort upp för planer på er arbetsplats för att kunna följa den nya lagstiftningen?

”Vi får anpassa oss successivt till den nya verkligheten. Det har varit svårt göra upp planer eftersom det inte har klarnat helt förrän de sista veckorna. Redan till sommaren kommer vi vara tvungna att ändra arbetsfördelningen så att de vikarier som inte har C15 huvudsakligen får administrativa uppgifter som receptionist eller telefonist.”

”Inga än så länge eftersom det inte är klart till 100% hur det kommer att gå tillväga. När, var och hur kommer legitimering att ske? Fortfarande går det oss veterligen inte att ansöka om legitimation ens.”

”Vi har inte ändrat på något ännu men uppmuntrar alla våra TA att ta en leg. Däremot är det inte säkert att alla legitimerade får en ny tjänst (med högre lön) enbart för att de har leg. Vi kommer bara inrätta ett bestämt antal djursjukskötartjänster där vi kräver leg och erbjuder högre lön. Övriga TA kommer troligen få en "sämre" betald tjänst eftersom det inte kommer krävas leg för de tjänsterna.”

”Alla ska samla ihop sina kurser så att vi vet klart och tydligt hur många som blir legitimerade och sen får vi se vilka förändringar som måste ske därifrån. Det finns fortfarande många oklarheter om hur arbetsuppgifterna mellan legitimerade och olegitimerade kommer förändras, framförallt vilka uppgifter de olegitimerade djursjukvårdarna kommer bli förbjudna att utföra.

Nu i början, under de här övergångsåren tror jag dock inte att speciellt mycket kommer förändras.”

3. Vad tror du att legitimeringen kommer att få för effekter på er arbetsplats?

”Det går bara att spekulera men på sikt kommer det sannolikt att dela upp djurhjälsopersonalen i tre kategorier med olika arbetsuppgifter; veterinärer, djursjukskötare och övrig personal. Den sista kategorin kan då bara göra de minst kvalificerade arbetsuppgifterna. Även om vi får alla som nu är anställda legitimerade så kommer vi inte att kunna nyanställa djursjukskötare när någon slutar, eftersom det finns alldeles för få och utbildningen lär väl inte öka i så hög omfattning att det täcker behoven inom överskådlig tid. Eftersom antalet veterinärer har ökat sista åren och det är svårare för veterinärer få jobb nu så är det möjligt att arbetsplatserna kommer att välja att anställa veterinärer istället.”

”Vi tror att överlag kommer många bra och erfarna djursjukvårdare att försvinna från marknaden till fördel för oerfarna men legitimerade djursjukvårdare. Hos oss är det svårt att sja om framtiden då regelverket kring legitimeringen ännu är oklart.”

”I värsta fall kommer vi förlora en del djursjukvårdare av de som inte lyckas skrpa ihop tillräckligt med kurser för att kunna söka legitimation. Här finns endast en djursjukvårdare som gått Skaras tvååriga djursjukvårdarutbildning och ett fåtal som gått Skaras distansutbildning. Troligtvis så kommer det inom den närmsta framtiden inte förändras speciellt mycket, men när övergångsperioden är slut kommer några kanske behöva hålla sig till "enkla" arbetsuppgifter såsom rastning, matning, städning osv. Dock är mer information om framtida arbetsuppgifter önskvärt.”

Enkätundersökning

52 personer bevarade den första enkäten, av dem var 44 djursjukvårdare, den andra enkäten besvarades av 85 st. veterinärer och 6 personer som tillhörde andra yrkeskategorier. På grund av ett feltryck i pappersenkäten blev jag tvungen att plocka bort svaren från flera djursjukvårdare på många av frågorna angående utbildningen, frågorna från och med ”Kommunikation och rådgivning” (grundutbildning) till och med ”Vårdhygien” (fördjupning) har därför bara 31 stycken djursjukvårdare besvarat.

Bara svaren från djursjukvårdare i den första enkäten och från veterinärer i den andra enkäten redovisas i detta arbete för att kunna jämföra två tydliga grupper. För att underlätta jämförelsen presenteras resultaten i procent av svarande men det är viktigt att ha i åtanke att betydligt färre djursjukvårdare än veterinärer besvarat frågorna. Alla procentsatser är upprundade till närmaste heltal och därför är summan av svaren ibland något högre eller lägre än 100%.

54% av djursjukvårdarna och 40% av veterinärerna som svarade på enkäten jobbade på djursjukhus medan övriga jobbade på djurkliniker.

En majoritet av både djursjukvårdare (84%) och veterinärer (62%) jobbade enbart med smådjur, 6% av djursjukvårdarna och 29% av veterinärerna jobbade enbart med häst, 9 % (både djursjukvårdare och veterinärer) jobbade med både smådjur och häst.

93% av djursjukvårdarna och 94% av veterinärerna tror att det kommer att finnas behov av att anställa legitimerade djursjukskötare på den egna arbetsplatsen.

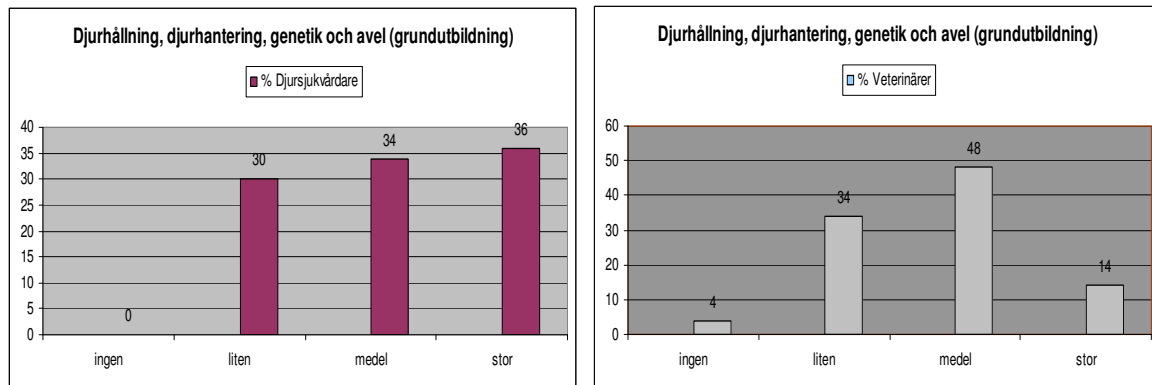
Vilka av de ämnena presenterade nedan tycker du bör ingå i grundutbildningen?

Anestesiologi

77% av djursjukvårdarna och 67 % av veterinärerna tycker att anestesiologi ska vara en stor del av grundutbildningen, 18% av djursjukvårdarna och 27% av veterinärerna tycker att det ska vara en medelstor del, 5% av djursjukvårdarna och 6% av veterinärerna tycker att den ska vara en liten del. Inga djursjukvårdare eller veterinärer tycker att det ej bör ingå i

grundutbildningen.

Djurhållning, djurhantering, genetik och avel

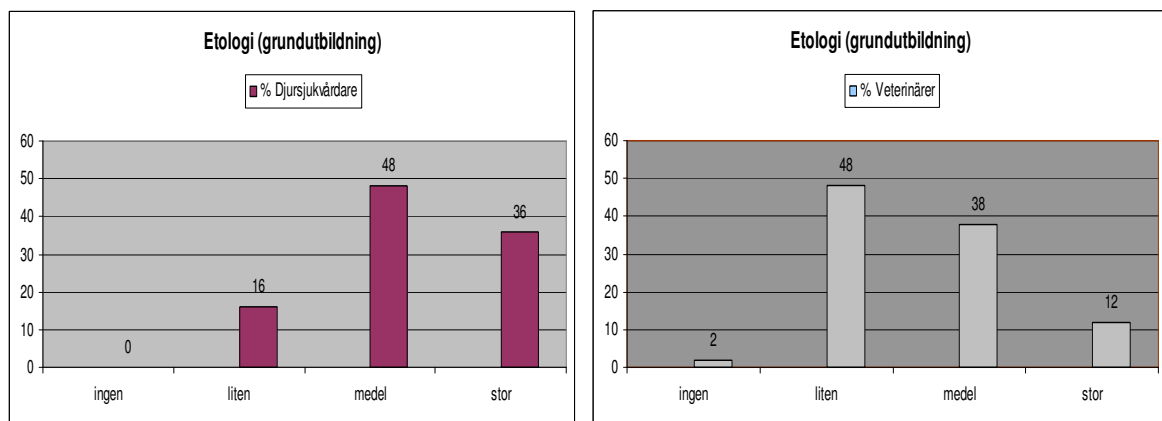

Figur 1. Djursjukvårdarens (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i grundutbildningen gällande ämnena Djurhållning, djurhantering genetik och avel.

Djursjukvårdens drift och planering

Djursjukvårdens drift och planering - 20% av djursjukvårdarna och 17% av veterinärerna tycker att det ska vara en stor del av grundutbildningen, 48% av djursjukvårdarna och 37% av veterinärerna tycker att det ska vara en medelstor del, 30% av djursjukvårdarna och 42% av veterinärerna tycker att det ska vara en liten del, 2% av djursjukvårdarna och 4% av veterinärerna tycker att det inte ska ingå.

Etologi

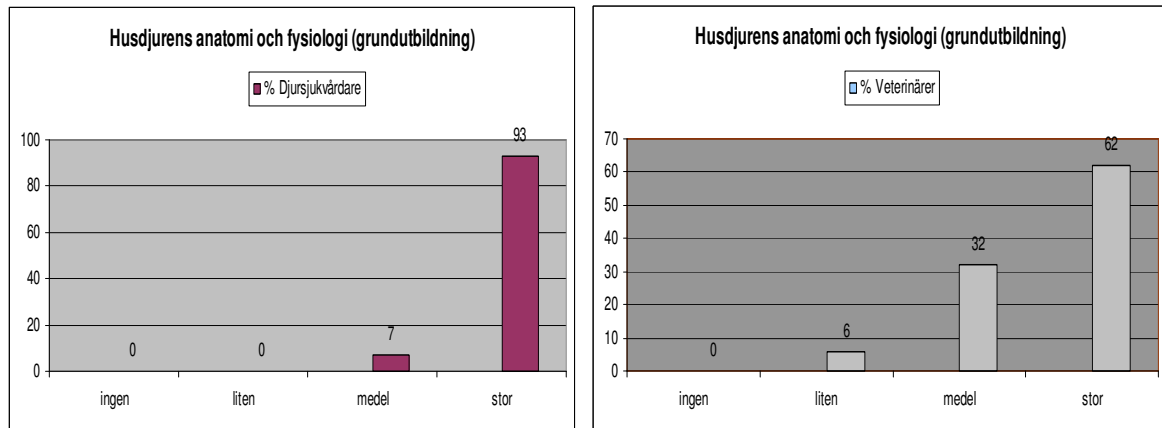
Figur 2. Djursjukvårdarens (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i grundutbildningen gällande ämnet Etologi.

Grundläggande sjukdomslära

89% av djursjukvårdarna och 82% av veterinärerna tycker att grundläggande sjukdomslära och farmakologi bör vara en stor del av grundutbildningen, 11% av djursjukvårdarna och 16% av veterinärerna tycker att det ska vara en medelstor del, inga djursjukvårdare men 2% av

veterinärerna tycker att det ska vara en liten del, inga djursjukvårdare eller veterinärer tycker att det inte ska ingå i utbildningen alls.

Husdjurens anatomi och fysiologi

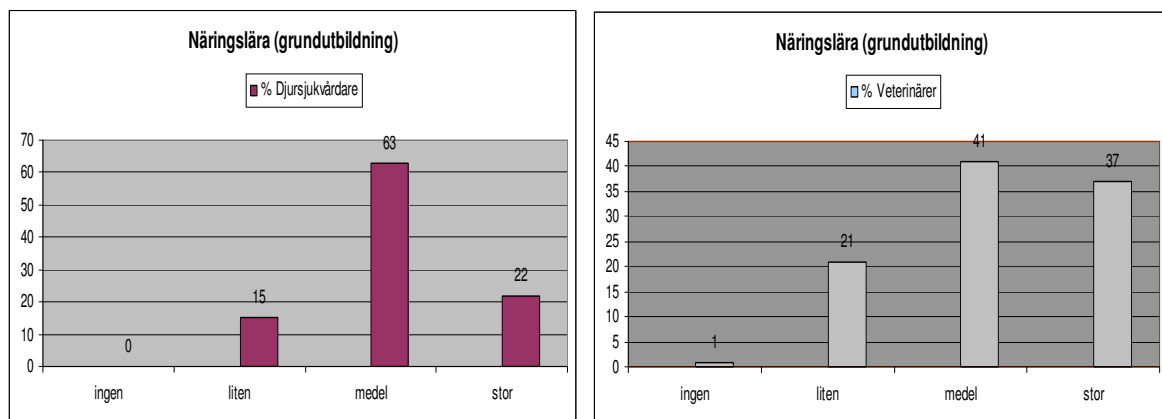

Figur 3. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i grundutbildningen gällande ämnena Husdjurens anatomi och fysiologi.

Kommunikation och rådgivning

52% av djursjukvårdarna och 64% av veterinärerna tycker att det ska vara en stor del av grundutbildningen, 44% av djursjukvårdarna och 29% av veterinärerna tycker att det ska vara en medelstor del, 4% av djursjukvårdarna och 7% av veterinärerna tycker att det ska vara en liten del, ingen tycker att det inte bör ingå alls.

Näringslära

Figur 4. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i grundutbildningen gällande ämnet Näringslära.

Rehabilitering

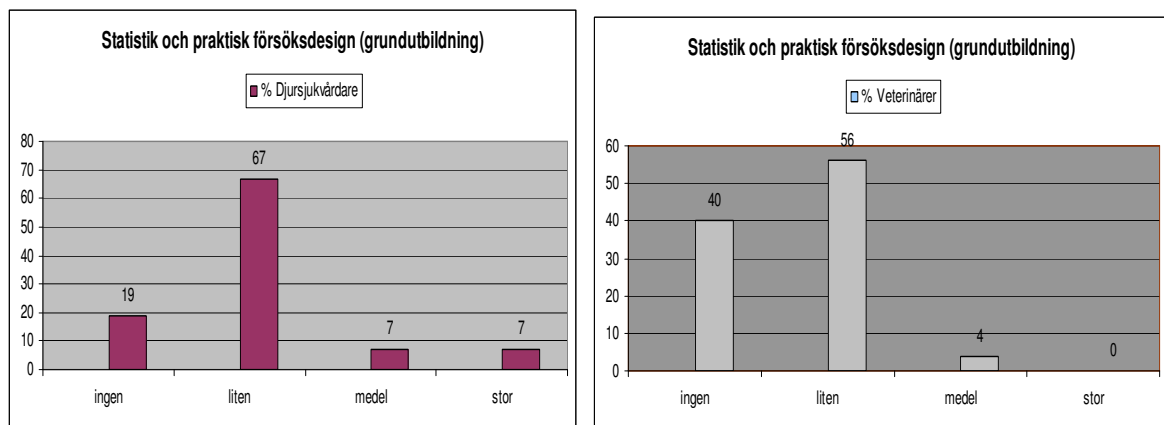
15% av djursjukvårdarna och 20% av veterinärerna tycker att det ska vara en stor del av grundutbildningen, 37% av djursjukvårdarna och 40% av veterinärerna tycker att det ska vara

en medelstor del, 44% av djursjukvårdarna och 39% av veterinärerna tycker att det ska vara en liten del, 4% av djursjukvårdarna och 1% av veterinärerna tycker inte det ska ingå alls.

Sjukvårdslära

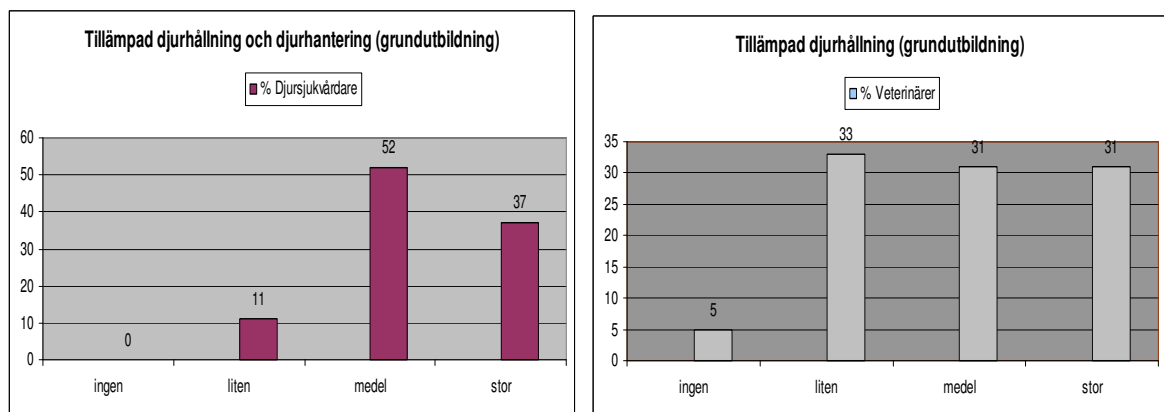
74% av djursjukvårdarna och 71% av veterinärerna tycker att sjukvårdslära ska vara en stor del i grundutbildningen, 26% av djursjukvårdarna och 28% av veterinärerna tycker att det ska vara en medelstor del, 1% av veterinärerna tycker att et ska vara en liten del, ingen tycker att det inte ska ingå överhuvudtaget.

Statistik och praktisk försöksdesign

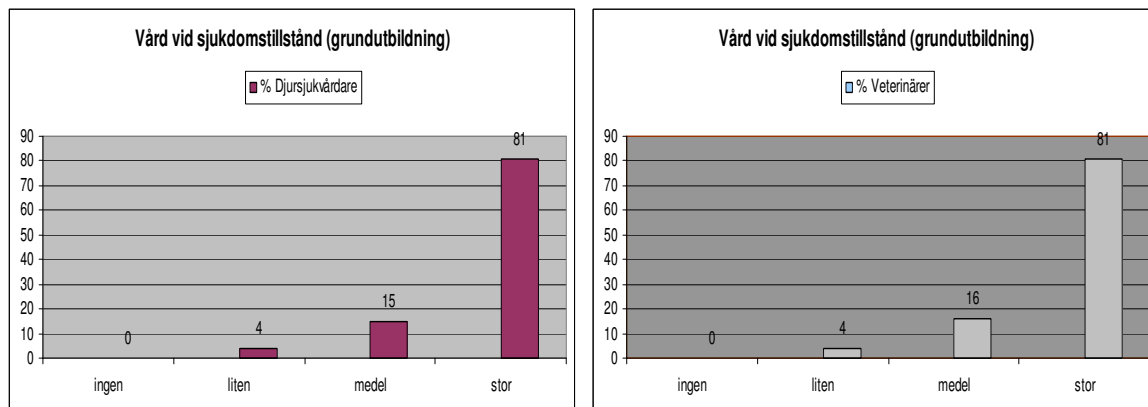
Figur 5. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i grundutbildningen gällande ämnena Statistik och praktisk försöksdesign.

Tillämpad djurhållning och djurhantering

Figur 6. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i grundutbildningen gällande ämnena Tillämpad djurhållning och djurhantering.

Vård vid sjukdomstillstånd

Figur 7. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i grundutbildningen gällande ämnet Vård vid sjukdomstillstånd.

Vårdhygien

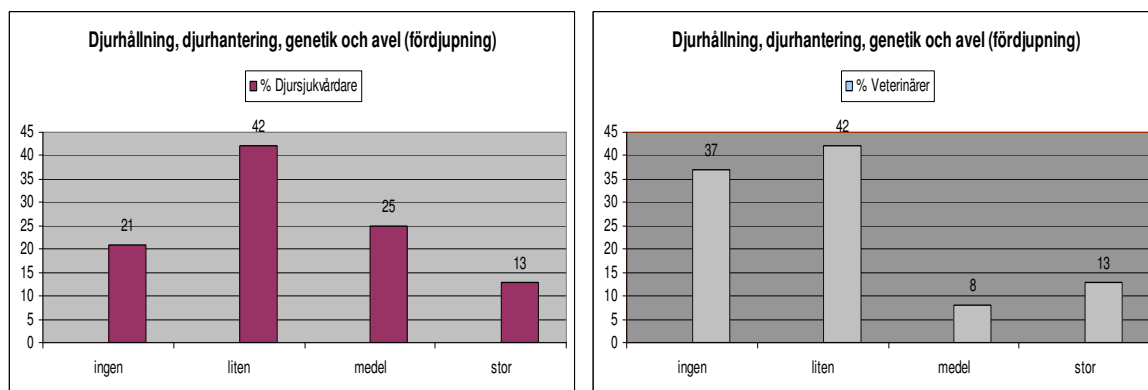
93% av djursjukvårdarna och 96% av veterinärerna tycker att vårdhygien ska vara en stor del i grundutbildningen, 7% av djursjukvårdarna och 2% av veterinärerna tycker att det ska vara en medelstor del, inga djursjukvårdare eller veterinärer tycker att det ska vara en liten del men 1% av veterinärerna tycker att det inte ska ingå alls.

Vilka av de ämnena presenterade nedan tycker du bör ingå i en fördjupning ('spetskompetens') ?

Anestesiologi

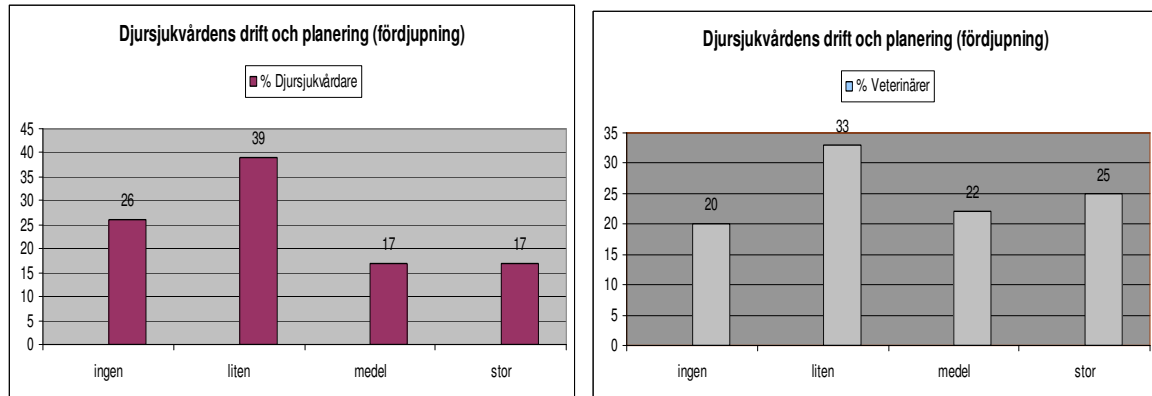
Nästan alla djursjukvårdare (96%) och veterinärer (99%) tycker att anestesiologi bör utgöra en stor del av en fördjupningsutbildning, 4% av djursjukvårdarna och 1% av veterinärerna tycker att det ska vara en medelstor del. Ingen tycker att det ska vara en liten del av eller inte ingå i grundutbildningen.

Djurhållning, djurhantering, genetik och avel

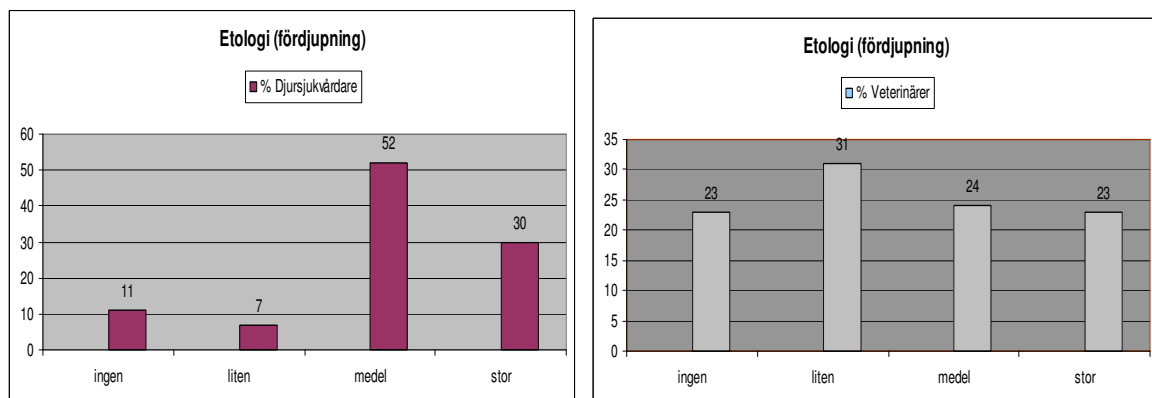
Figur 8. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i fördjupningsutbildningen gällande ämnena Djurhållning, djurhantering, genetik och avel.

Djursjukvårdens drift och planering

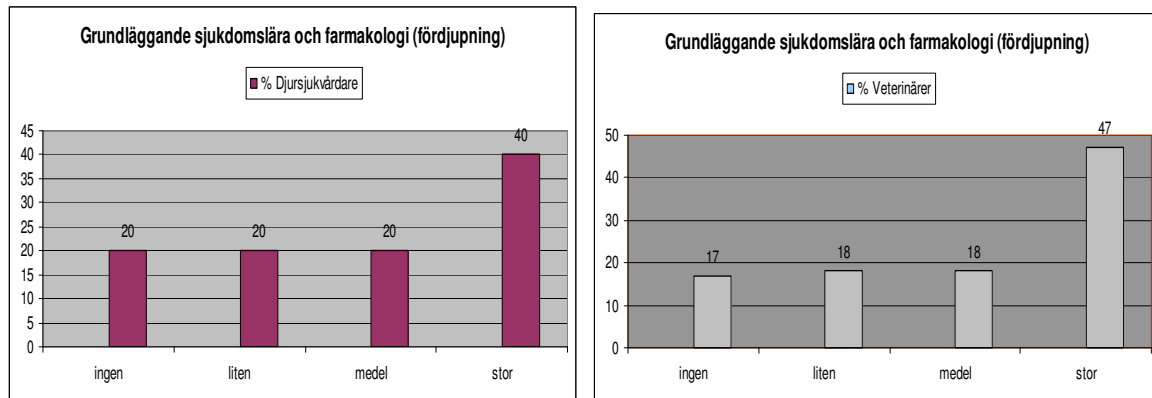
Figur 9. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i fördjupningsutbildningen gällande ämnena Djursjukvårdens drift och planering.

Etologi

Figur 10. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i fördjupningsutbildningen gällande ämnet Etologi.

Grundläggande sjukdomslära och farmakologi

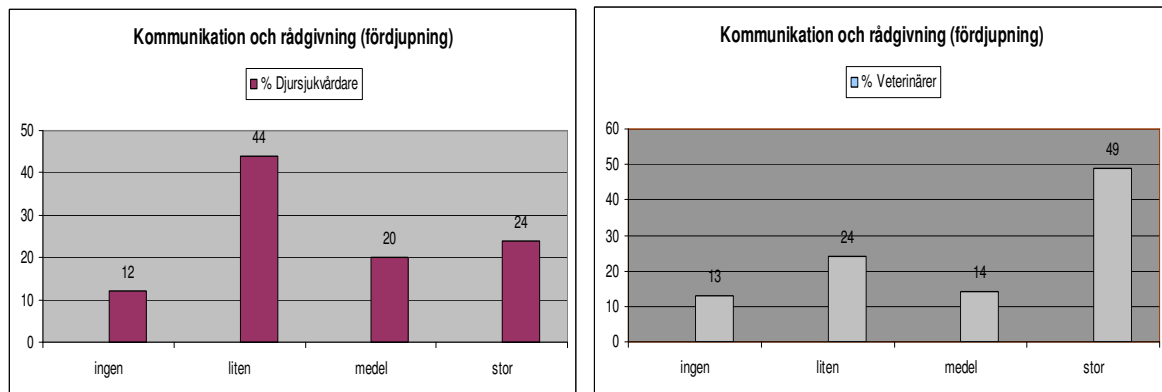

Figur 11. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i fördjupningsutbildningen gällande ämnena Grundläggande sjukdomslära och farmakologi.

Husdjurens anatomi och fysiologi

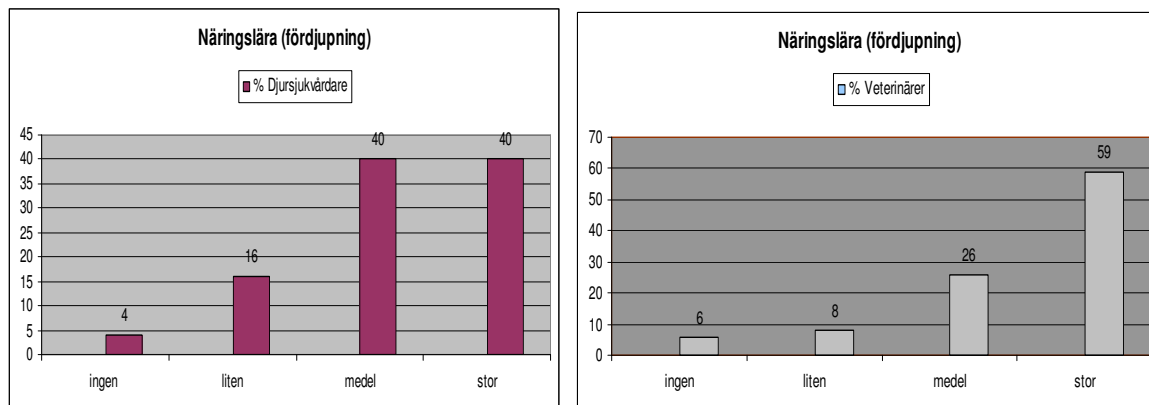
40% av djursjukvårdarna och 35% av veterinärerna ska tycker att husdjurens anatomi och fysiologi ska vara en stor del av en fördjupningsutbildning, 16% av djursjukvårdarna och 19% av veterinärerna tycker att det ska vara en medelstor del, 16% av djursjukvårdarna och 27% av veterinärerna tycker att det ska vara en liten del, 28% av djursjukvårdarna och 19% av veterinärerna tycker inte att det ska ingå i en fördjupningsutbildning.

Kommunikation och rådgivning

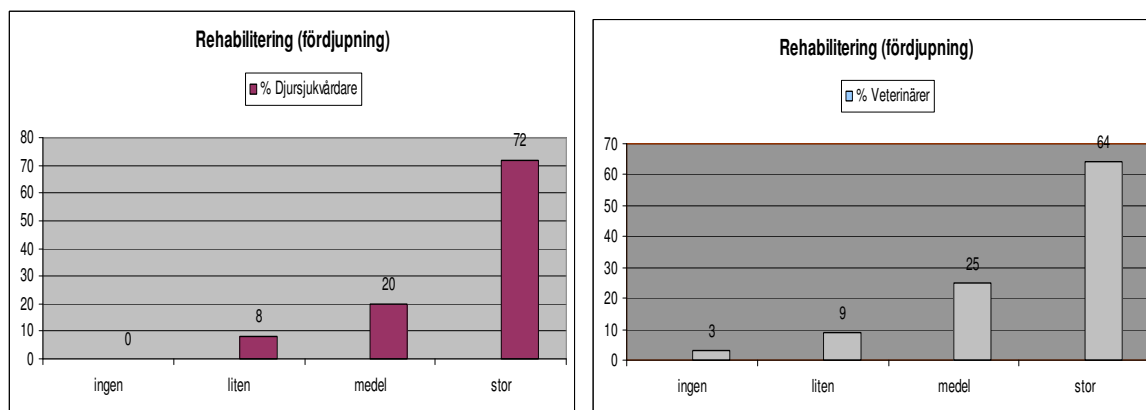
Figur 12. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i fördjupningsutbildningen gällande ämnena Kommunikation och rådgivning.

Näringslära

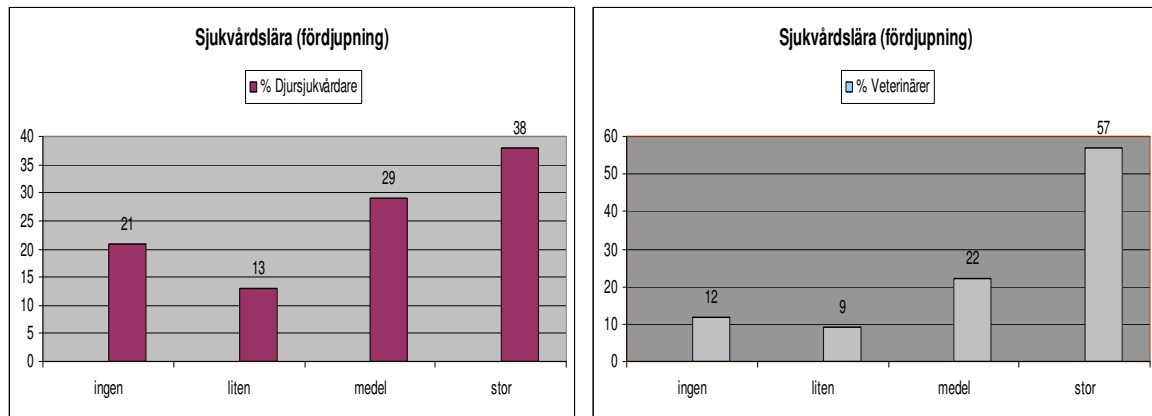
Figur 13. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i fördjupningsutbildningen gällande ämnet Näringslära.

Rehabilitering

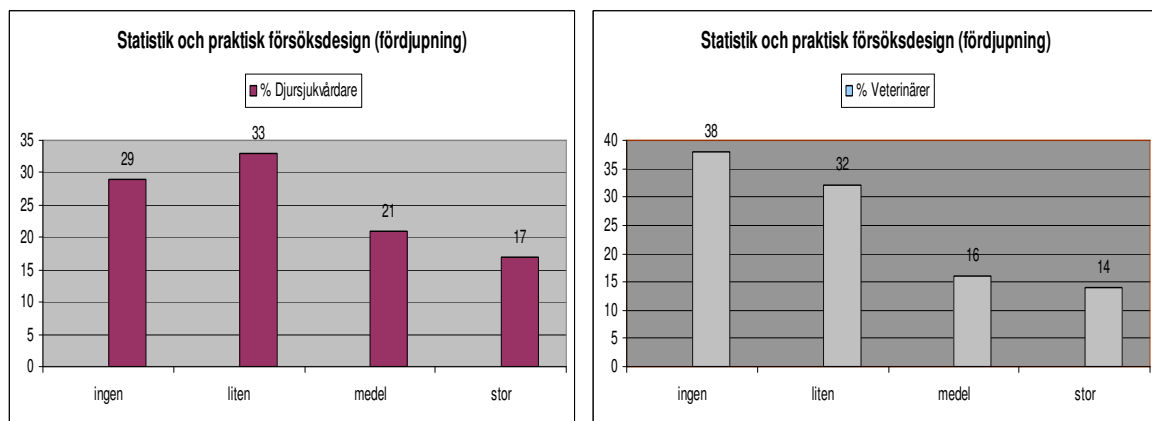
Figur 14. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i fördjupningsutbildningen gällande ämnet Rehabilitering.

Sjukvårdslära

Figur 15. Djursjukvårdare (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i fördjupningsutbildningen gällande ämnet Sjukvårdslära.

Statistik och praktisk försöksdesign

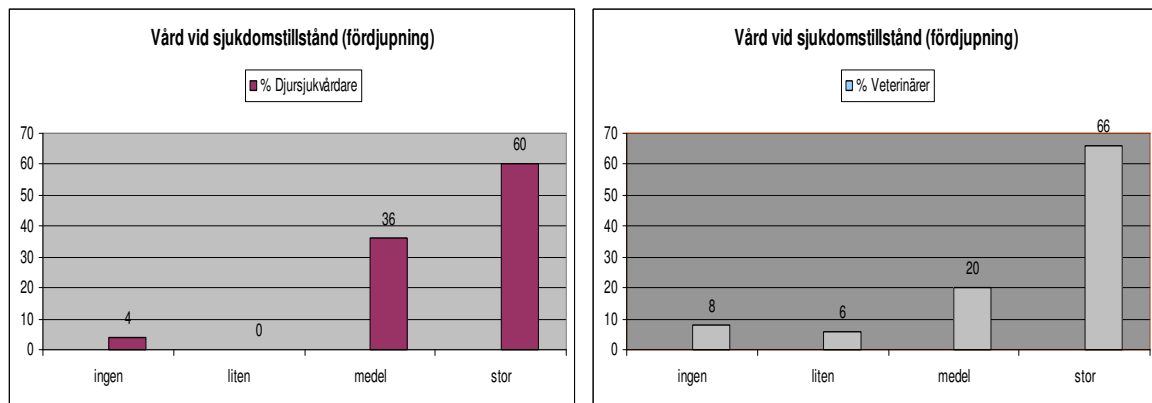

Figur 16. Djursjukvårdare (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i fördjupningsutbildningen gällande ämnena Statistik och praktisk försöksdesign.

Tillämpad djurhållning och djurhantering

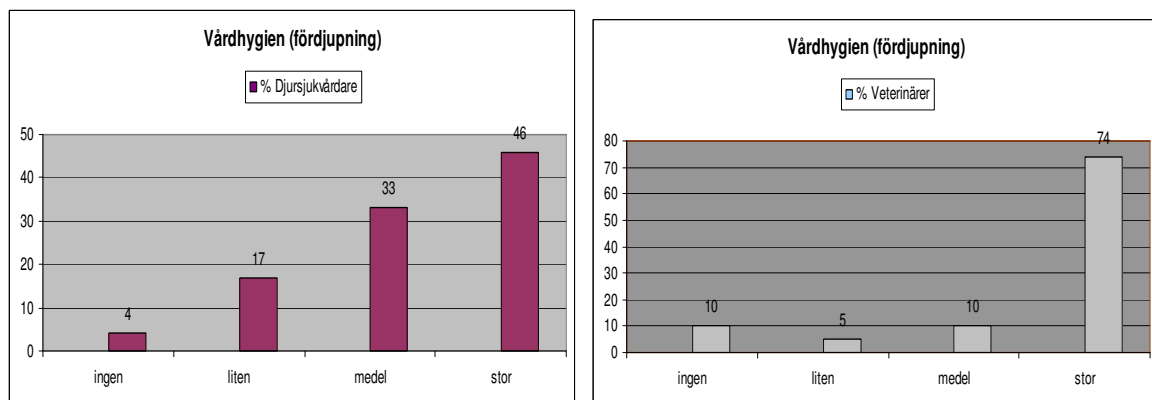
13% av djursjukvårdarna och 17% av veterinärerna anser att tillämpad djurhållning och djurhantering ska vara en stor del i en fördjupningsutbildning, 38% av djursjukvårdarna och 27% av veterinärerna tycker att det ska vara en medelstor del, 25% av djursjukvårdarna och 35% av veterinärerna tycker att det ska vara en liten del, 25% av djursjukvårdarna och 22% av veterinärerna tycker inte att det ska ingå alls.

Vård vid sjukdomstillstånd

Figur 17. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i fördjupningsutbildningen gällande ämnet Vård vid sjukdomstillstånd.

Vårdhygien

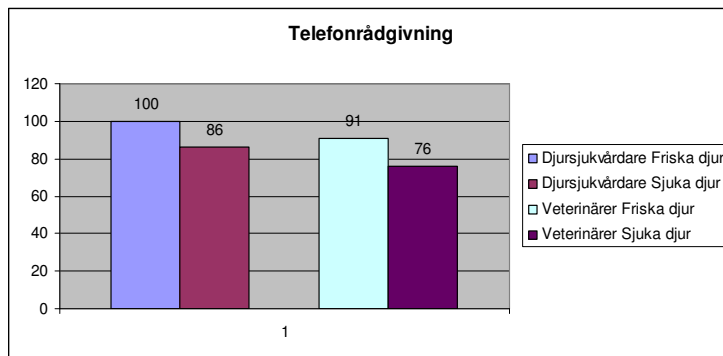

Figur 18. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) gradering av utbildningsbehov i fördjupningsutbildningen gällande ämnet Vårdhygien.

Arbete under eget ansvar

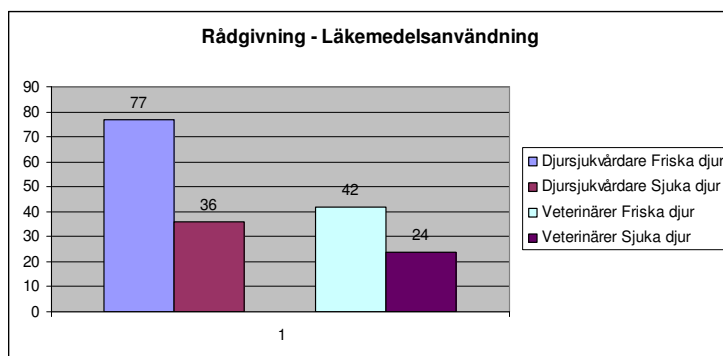
Frågan formulerades på olika sätt till djursjukvårdare och veterinärer. Djursjukvårdarna fick frågan: "En legitimering innebär att man arbetar under eget ansvar och efter vetenskap och beprövad erfarenhet. Uppge vem/vilka (en eller båda yrkeskategorierna) som du tycker ska kunna arbeta under eget ansvar i följande moment i er klinik/djursjukhus; djursjukskötare (djsjsk) respektive veterinär (vet)" och veterinärerna frågorna: "Vid vilka av följande moment tycker du att djursjukskötare bör kunna arbeta under eget ansvar vid vård av friska djur?" samt "Vid vilka av följande moment tycker du att djursjukskötare bör kunna arbeta under eget ansvar vid vård av sjuka djur?" Här redovisas bara svaren gällande djursjukskötarens ansvarsområde.

Telefonrådgivning

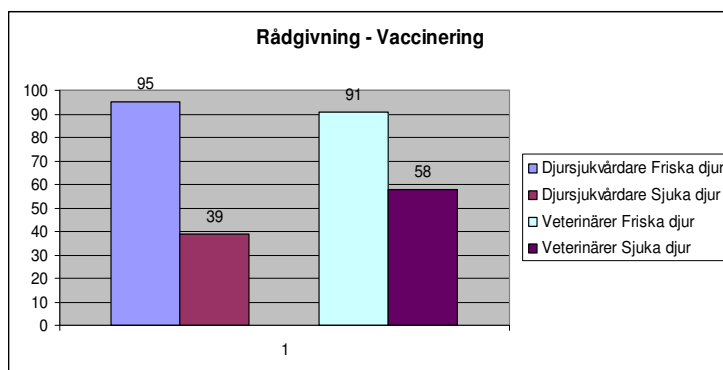
Figur 19. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Telefonrådgivning uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Rådgivning - Läkemedelsanvändning

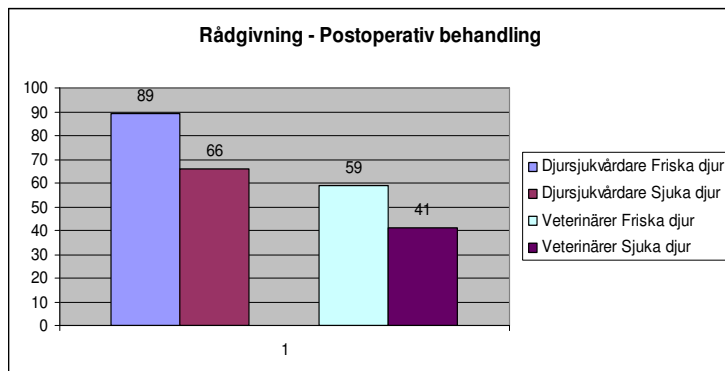
Figur 20. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Rådgivning - Läkemedelsanvändning uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Rådgivning - Vaccinering

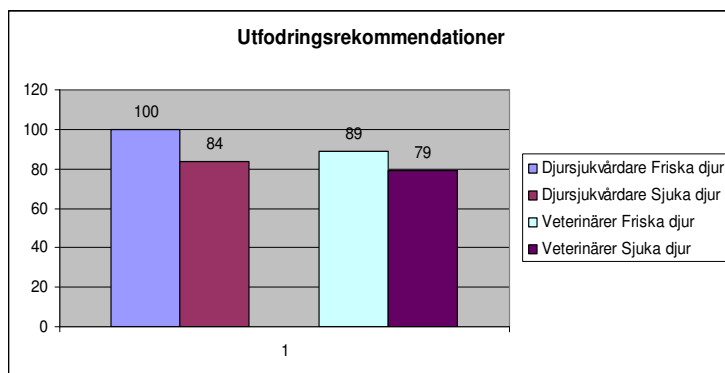
Figur 21. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Rådgivning - Vaccinering uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Rådgivning – Postoperativ behandling

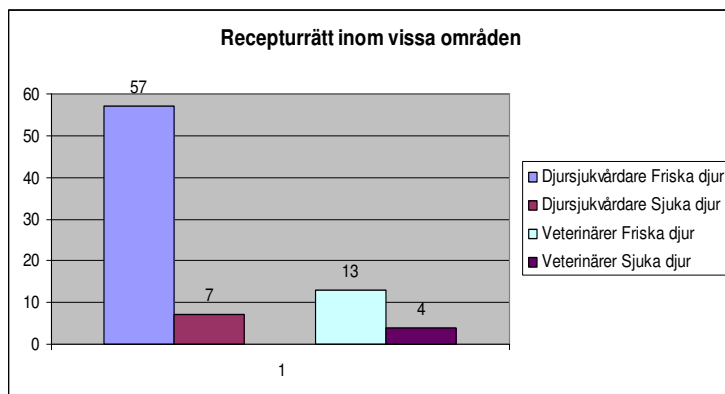
Figur 22. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Rådgivning – Postoperativ behandling uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Utfodringsrekommendationer

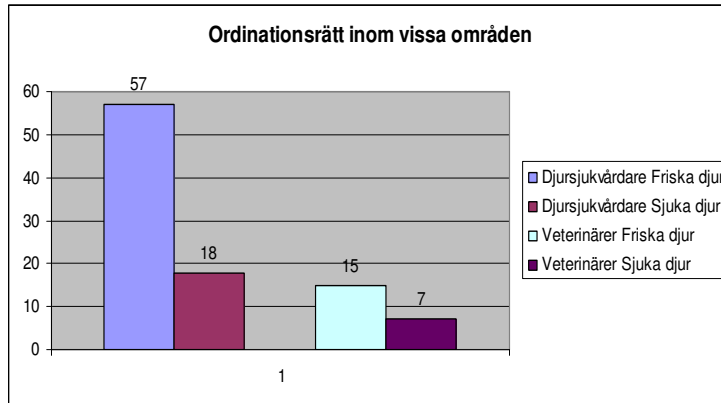
Figur 23. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Utfodringsrekommendationer uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Recepturrätt inom vissa områden

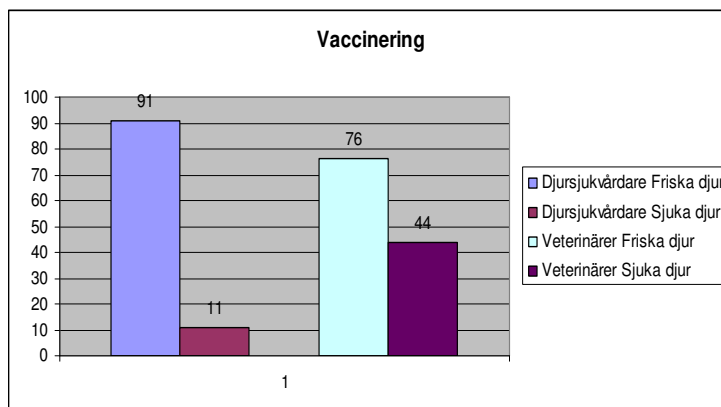
Figur 24. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Recepturrätt inom vissa områden uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Ordinationsrätt inom vissa områden

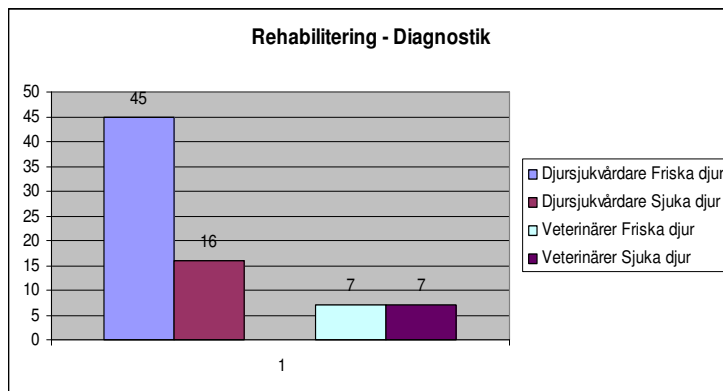
Figur 25. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Ordinationsrätt inom vissa områden uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Vaccinering

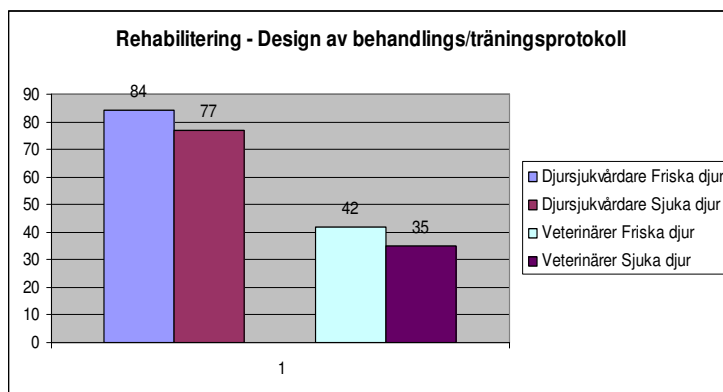
Figur 26. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Vaccinering uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Rehabilitering - Diagnostik

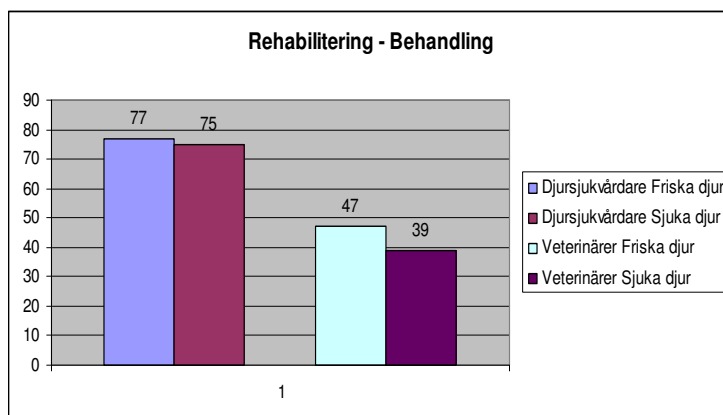
Figur 27. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Rehabilitering - Diagnostik uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Rehabilitering – Design av behandlings/träningsprotokoll

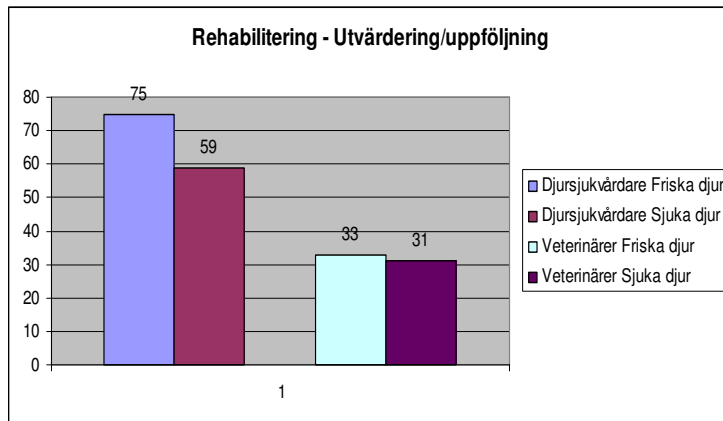
Figur 28. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Rehabilitering – Design av behandlings/träningsprotokoll uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Rehabilitering – Behandling

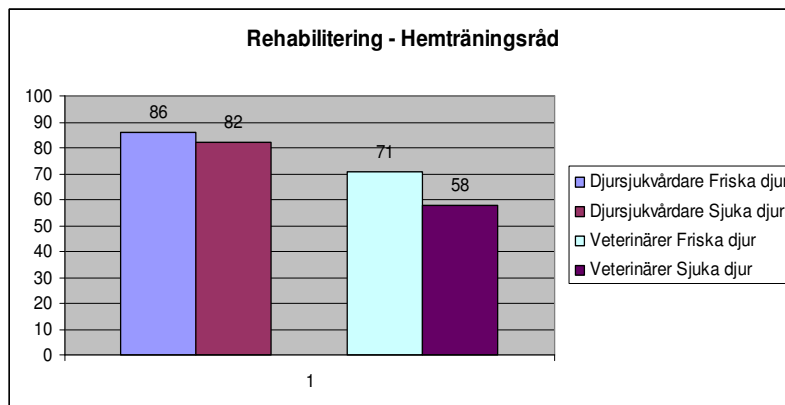
Figur 29. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Rehabilitering – Behandling uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Rehabilitering – Utvärdering/uppföljning

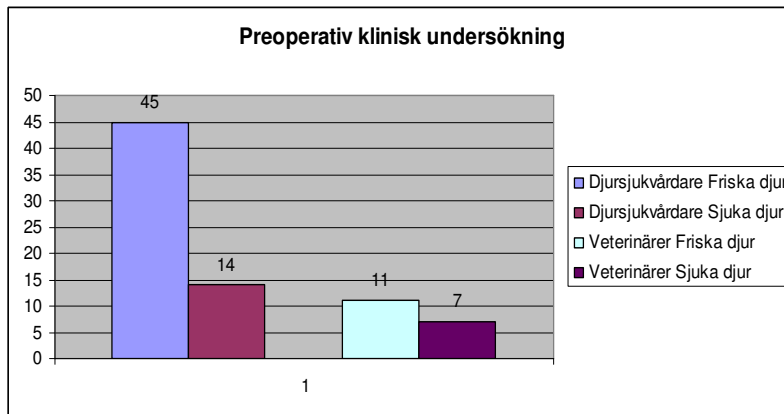
Figur 30. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Rehabilitering – Utvärdering/uppföljning uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Rehabilitering - Hemträningsråd

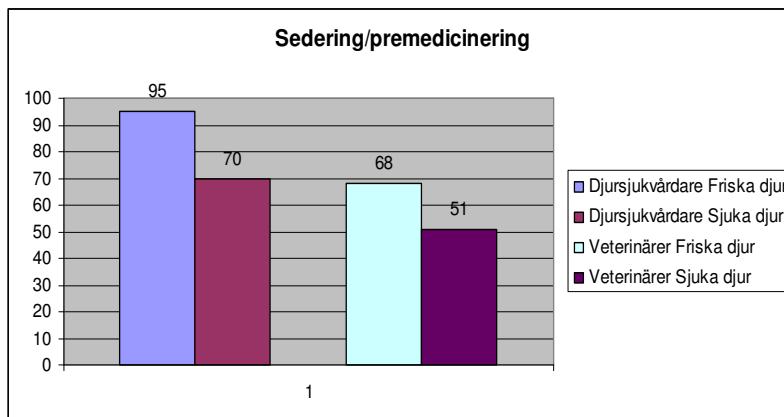
Figur 31. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Rehabilitering – Hemträningsråd uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Preoperativ klinisk undersökning

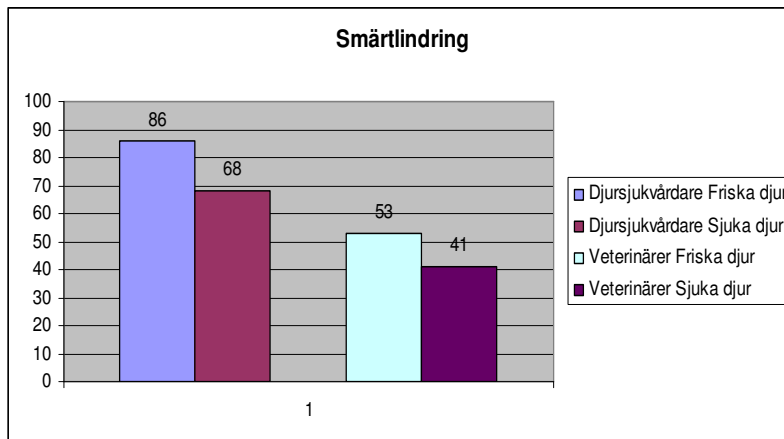
Figur 32. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Preoperativ klinisk undersökning uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Sedering/premedicinering

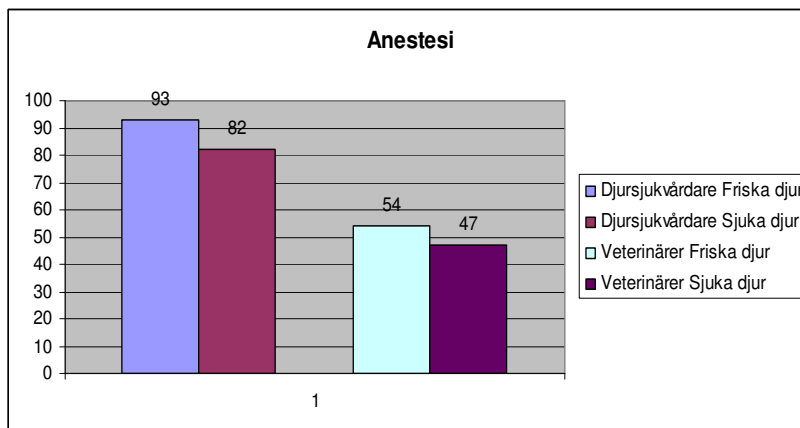
Figur 33. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Sedering/premedicinering uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Smärtlindring

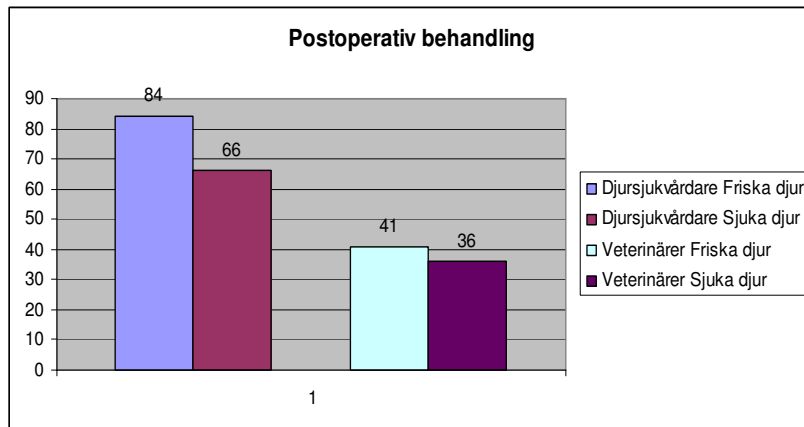
Figur 34. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Smärtlindring uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Anestesi

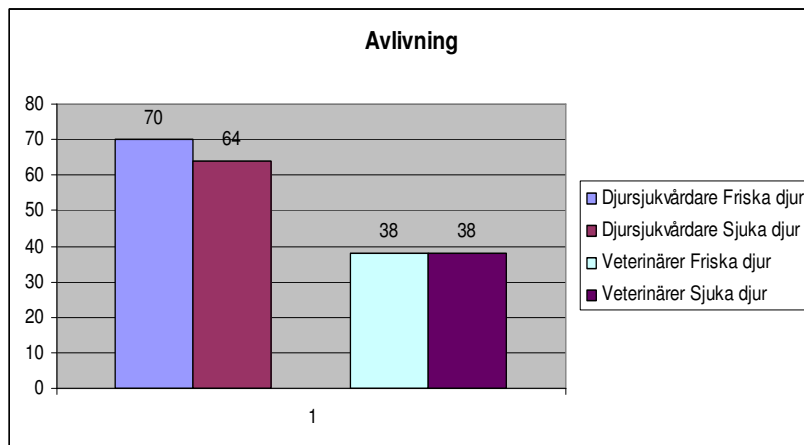
Figur 35. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Anestesi uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Postoperativ behandling

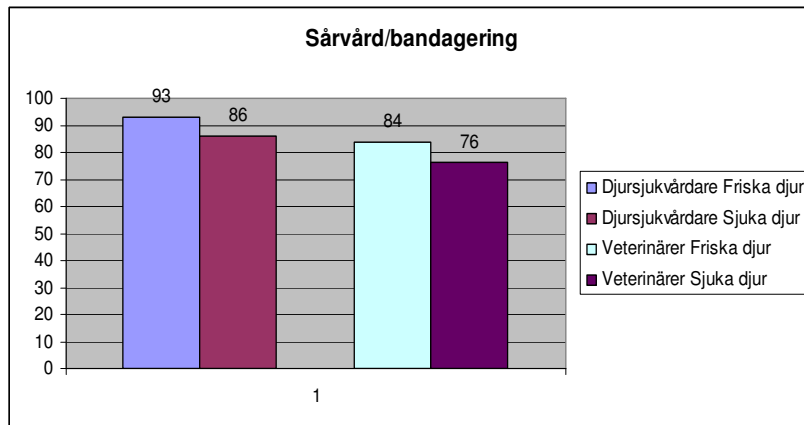
Figur 36. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Postoperativ behandling uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Avlivning

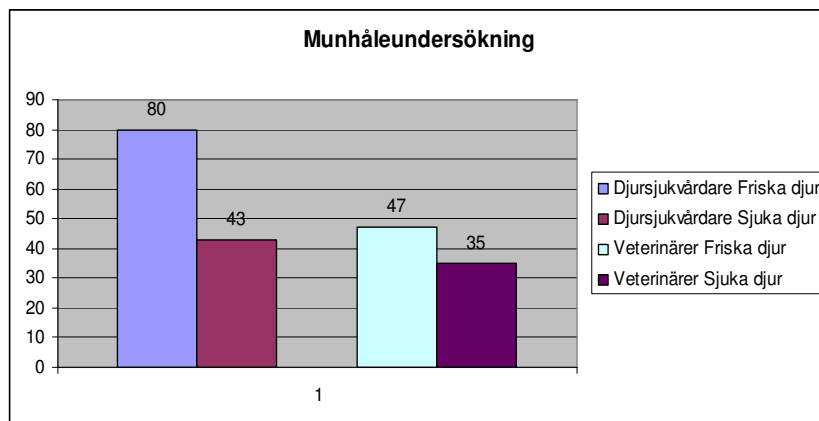
Figur 37. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Avlivning uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Sårvård/bandagering

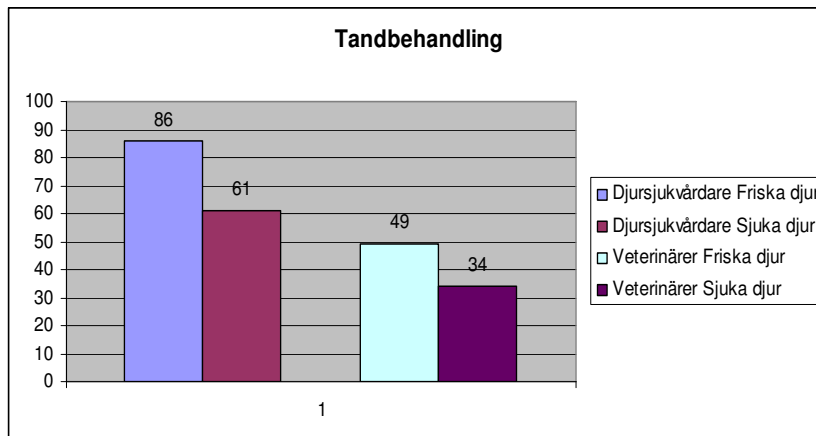
Figur 38. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Sårvård/bandagering uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Munhåleundersökning

Figur 39. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Munhåleundersökning uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Tandbehandling

Figur 40. Djursjukvårdares (A) och veterinärers (B) uppskattning av djursjukskötares möjlighet att arbeta under eget ansvar i momentet Tandbehandling uppdelat på friska respektive sjuka djur.

Är det något/några ämnesområden eller övrigt som du tycker saknas i utbildningen?

Djursjukvårdare har förkortningen dsv och veterinärer förkortningen vet.

Odontologi/tandbehandling (9 dsv och 3 vet), kommunikation med djurägare/sorgebearbetning/psykologi (6 dsv och 2 vet), exotiska djur/udda djurslag/avlivning exotiska djur (7 dsv), röntgenteknik/kvalitetsbedömning av röntgenbilder (4 dsv och 2 vet), dokumentation/journalföring (4 dsv), dermatologi (4 dsv), lagstiftning/djurskydd/smittskydd (1 dsv och 2 vet), akutsjukvård/intensivvård (3 dsv), hårt arbetande djur/kunskap om djurens olika användningsområden (1 dsv och 1 vet), ergonomi (2 dsv), laboratoriekunskap/mikroskopi (1 dsv och 1 vet), rehabilitering (1 dsv och 1 vet), handledning av elever (2 dsv), vidareutbildning farmakologi/läkemedelsanvändning (1 dsv och 1 vet), ekonomi/förståelse för småföretagens ekonomi (2 vet), operationssköterskeutbildning (2 vet), nej (1 dsv), instrumenhantering/skötsel/teknik som spetskompetens (1 dsv), anestesi (1 dsv), cytostatika (1 dsv), blodgivning (1 dsv), hantering av gastroskopi/bronkoskopi (1 dsv), hästkunskap/specialisering häst – (1 dsv), humananimalband-etik (1 dsv), grundläggande anatomi/fysiologi (1 vet), akademiskt tänkande (1 veterinär), ingen uppfattning av vad som ingår (1 veterinär)

Övriga kommentarer från veterinärer

”Djursjukvårdarna från Skara har överlag dålig praktisk erfarenhet och kunskap. Alltför mycket teori i utbildningen.”

”Jag tycker att mycket av vad som står under spetskompetens skall vara grundläggande för utbildningen. Därav 3 i båda grupperingen av frågor!”

”Jag är osäker på vad osm menas med frågorna nedan. Djursjukskötare kommer väl att arbeta under eget ansvar med allt! Svaret om vad de kan jobba med hänger mer på vilken utbildning de fått och hur de utvecklas sedan. Som svar kan jag skriva ”viss rehab”, ”viss rådgivning” osv. Jag markerar inget alls som följd.”

”Om frågan ställts ”vilka områden har du störst behov av en legitimerad djursjukskötare” så hade jag kunnat svara lite lättare.”

”En del av det jag satt 0 på är så grundläggande att det inte ska vara specialinriktning.”

”Kan ej svara på nedanstående frågor-det viktigaste är att kommunikationen mellan vårdsökare för frisk/sjuk patient och den som ger råden/behandling ej pratar förbi varandra.”

Diskussion

I remissvaren finns viss kritik mot lagförslaget, en del av denna kritik återfinns nästan oförändrad hos de som svarade på frågorna till djurkliniker/djursjukhus angående legitimationen. I alla de lästa remissvaren samt i tre av svaren från djurklinikerna/djursjukhusen framförs önskan om en djurslagsbegränsad legitimation. Oro för att det inte ska finnas tillräckligt med utbildad personal framkommer också hos två av remissinstanserna och en av de svarande på djurklinik/djursjukhus.

Det verkar inte som om remissinstansernas yttranden haft så stort genomslag i den färdiga lagen. Tre av de svarande på djurkliniker/djursjukhus tycker att deras möjlighet till inflyttande över lagprocessen varit dålig. Informationen kring vad lagen kommer att innebära för verksamheten har också varit dålig enligt tre av de svarande. Eftersom så få svarade på frågorna som ställdes till djurkliniker/djursjukhus kan inga långtgående slutsatser dras, det är möjligt att de som i stort sett är nöjda med den nya lagstiftningen valt att inte svara.

En majoritet (över 50%) av både veterinärer och djursjukvårdare tycker anesthesiologi, grundläggande sjukdomslära, husdjurens anatomi och fysiologi, kommunikation och rådgivning, sjukvårdslära, vård vid sjukdomstillstånd och vårdhygien bör ges stort utrymme i grundutbildningen. Dessa är därför kanske ämnen som bör prioriteras i utbildningsplanen.

Djursjukvårdarna lägger större vikt vid etologin i djursjukskötarutbildningen än veterinärerna. En tänkbar förklaring till skillnaden kan vara att djursjukvårdarna möter djuren på ett annat sätt än veterinärerna, till exempel vid vård på stationärvårdsavdelningarna där det är viktigt att kunna tyda om beteenden är tecken på smärta eller stress.

När det kommer till frågorna rörande en fördjupningsutbildning återkommer återigen anesthesiologin, nästan alla svarande tycker att den bör vara en stor del av en fördjupningsutbildning. Rehabilitering och vård vid sjukdomstillstånd är också ämnen som

över 50% av båda grupperna tycker bör utgöra en stor andel av utbildningen.

En större andel veterinärer (74%) än djursjukvårdare (46%) tycker att vårdhygien ska vara en stor del i en fördjupningsutbildning. Vad det beror på är oklart, kanske har djursjukvårdarna mer kunskap om vad som ingår i utbildningen och tycker i större utsträckning att detta är tillräckligt. Det går också att tänka sig att veterinärerna har högre hygienkrav och mer kunskap om problemet med antibiotikaresistens som gör att vikten av en god kunskap om hygien och smittskydd hela tiden ökar. En majoritet av veterinärerna tycker till skillnad från djursjukvårdarna också att näringslära och sjukvårdslära bör vara stora delar i fördjupningsutbildningen.

Genomgående är att djursjukvårdarna i mycket högre grad än veterinärerna tycker att djursjukskötare ska kunna arbeta under eget ansvar i olika moment. Kanske beror en del av skillnaden på att frågan formulerats något olika till de båda grupperna men det kan mycket väl röra sig om en reell skillnad i synen på djursjukskötarens roll och funktion. Veterinärer kan möjligen tänkas ha en mer realistisk syn i frågan om ansvar eftersom de innan lagändringen varit den enda yrkesgrupp inom djurhälsovården som har haft ett eget ansvar. Det är svårt att veta vad de svarande har i åtanke när de svarar på frågor om t.ex. medicinering och recepturrätt, kanske tänker sig djursjukvårdare recept på medicinskt schampo medan veterinärerna snarare tänker på antibiotika eller kortisonbehandling. För att få klarhet i detta hade man behövt ha mer detaljerade enkätfrågor eller intervjuer. I områden där djursjukvårdarens roll redan är väl etablerad såsom hemträningsråd vid rehabilitering, utfodringsråd och vaccinering syns en avsevärt mindre skillnad mellan grupperna.

Ett område som fyra djursjukvårdare tar upp under frågan ”Är det något/några ämnesområden eller övrigt som du tycker saknas i utbildningen?” är journalföring, detta är i och med legitimeringen ett lagstadgat ansvarsområde för djursjukskötare och bör kanske inkluderas i den nya utbildningen.

Det mest återkommande önskemålet är mer odontologi. Nio djursjukvårdare och en veterinär anser att det behövs mer odontologi, några ville att det skulle erbjudas som ”spetskompetens”. Odontologin är ett område där djursjukvårdare redan i dagsläget ofta är mycket involverade och med större möjligheter till utbildning och eget ansvar i framtiden kan komma att avlasta veterinärerna ytterligare.

Udda djurslag/exotiska djurslag tar sex av djursjukvårdarna upp som ett viktigt ämne, en djursjukvårdare tog upp behovet av att lära sig avlivningsteknik för udda djurslag. Det är svårt att veta varför detta önskemål kommer upp så pass frekvent, möjligen söker fler djurägare nu vård för sina mer udda husdjur än tidigare. Kommunikation med djurägare/vardagspsykologi/sorg och krisbearbetning tas också upp av många som ett område de tycker saknas i utbildningen.

Röntgen och röntgenteknik nämns av båda veterinärer och djursjukvårdare. Detta gäller också dermatologi.

Två ämnen som bara tagits upp av veterinärer är behovet av ekonomiutbildning och operationssköterskeutbildning.

Det är intressant att se att djursjukvårdare och veterinärer mestadels skiljer sig åt angående ämnen som de tycker saknas i utbildningen. Många fler veterinärer än djursjukvårdare har

svarat på enkäten. Detta kan vara en förklaring till att t.ex. behovet av utbildning i ekonomi kommer upp, en annan kan vara att fler veterinärer är egna företagare.

Ytterligare en anledning till att ämnena som tas upp skiljer sig åt så pass mycket kan vara att veterinärer inte är insatta i vad som ingår i djursjukvårdarutbildningen i dagsläget samt att det idag arbetar många djursjukvårdare som inte är utbildade i Skara ute på kliniker och djursjukhus.

Tyvärr frågade inte enkäten som lämnades ut till djursjukvårdare i samband med djursjukvårdarutbildningens jubileum inte efter de svarandes utbildning, det hade varit intressant att veta om synen på legitimationen och vad som bör ingå i utbildningen skiljer sig åt mellan skarautbildade och icke-skarautbildade. Det är också svårt att veta hur representativa de djursjukvårdare som deltog på jubileet är för yrkesgruppen, man kan kanske förvänta sig att en större andel av dem är skarautbildade än genomsnittet.

Pågrund av tids- och platsbrist uteslöts många potentiellt intressanta frågeställningar i det här arbetet, en jämförelse kunde till exempel ha gjorts mellan dem som arbetar på hästkliniker och hästdjursjukhus och dem som arbetat på smådjursidan för att se om de skiljer sig åt i synen på djursjukskötarens ansvarsområden och utbildningsbehov. Det hade också varit intressant att göra djupintervjuer med några utvalda djursjukvårdare och veterinärer för att få mer detaljerade svar, särskilt beträffande djursjukskötarnas arbetsroll på kliniker och sjukhus.

Om några år när lagen har trätt i kraft fullt ut skulle en ny studie kunna göras för att se vad den faktiska effekten av lagen har blivit ute på djursjukhus och djurkliniker och om synen på djursjukskötarnas ansvarsområden har ändrats.

Jag tror att vi kommer att se en utveckling där det i framtiden blir en ökad specialisering bland djursjukskötarna. Det kommer kanske att finnas utbildade operationsjuksköterskor på djursjukhusen på samma sätt som det idag finns inom humanvården, man kan också tänka sig specialiseringar inom t.ex. odontologi, rehab och näringslära. Löneutvecklingen inom yrket kommer också att vara intressant att följa, kommer ökat ansvar att åtföljas av högre löner? Trots farhågorna som uttrycks av remissinstanser tror jag att beslutet om legitimering kommer att vara positivt och höja statusen på yrket.

Sammanfattning

Den första januari 2010 blev djursjukskötaryrket ett legitimationsyrke i Sverige. Den här uppsatsen försöker beskriva bakgrunden till lagändringen och presenterar åsikter från olika organisationer och företag med kopplingar till djurhälsovården om legitimeringen och vad de tror att den kommer att få för effekt. Arbetande veterinärer och djursjukvårdare har också deltagit i en enkätstudie där de fått svara på frågor om den legitimerade djursjukskötarens utbildningsbehov och ansvarsområden.

Summary

January the 1:st 2010 Veterinary Nursing became a registred vocation in Sweden, this paper attempts to give some back-ground to this decision and tries to gauge the opinions of companies and organisations representing workers and employers in the animal health-care field on the possible effects of registration. Working Veterinary Nurses and Veterinarians have been surveyed to find out what they think the responsibilities and education of the Registred Veterinary Nurse should be.

Källförteckning

- 1** Betänkande 2008/09: MJU20 Verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=3322&dok_id=GW01MJU20, hämtat 2010-03-06
- 2** Utvärdering av skogliga, trädgårdsvetenskapliga och teknologiska utbildningar samt utbildning till djursjukvårdare vid Sveriges lantbruksuniversitet år 2006 <http://www2.slu.se/omslu/2007/HSVutvarderingdjursjukvardareetc.pdf>, hämtat 2010-03-06
- 3** Pressmeddelande, Sveriges lantbruksuniversitet, , Populär djurutbildning 25 år, 2009-10-08, hämtat 2010-02-22 http://www.slu.se/?id=135&Nyheter_ID=11402&FunktionID=20
- 4** Skarautbildning fyller 20 år, Reflex – SLU:s personaltidning, nr 9 2004, 2004-09-09, hämtat 2010-02-22 http://reflex.slu.se/lasmer.cfm/?PageAction=Lasmer&Artiklar_ID=485&Utgavor_id=41&Artiklkategori_id=13&Preview=1
- 5** VÄGLEDNING: Djurhälsopersonalens skyldigheter, Jordbruksverket Enheten för veterinära frågor, Mars 2010
- 6** Lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård <http://www.notisum.se/Rnp/sls/lag/20090302.htm#K3P1S2> , hämtat 2010-03-06
- 7** Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2009:85) om operativa ingrepp samt skyldigheter för djurhållare och för personal inom djurens hälso- och sjukvård
- 8** Om nämnden, Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård, <http://www.vetansvar.se/introsida/startside/omnamnden.4.778a5d1001f29869a7fff2220.html> hämtat 2010-03-06
- 9** Remissvar rörande förslag till föreskrifter med anledning av lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, Sveriges Veterinärförbund, Stockholm den 27 oktober 2009
- 10** Yttrande över Förslag till föreskrifter med anledning av lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, Kommunal, 2009-11-27
- 11** Synpunkter angående förslag till föreskrifter med anledning av lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, SLA Skogs- och Lantarbetsgivareförbundet, 2009-10-22

Bilaga 1

”MORGONDAGENS DJURSUJKSKÖTARE - vad behöver den kunna?”

Bakgrund:

Med anledning av att det treåriga djursjukskötargrammet startat hösten 2009, och att godkänd examen också leder till yrkeslegitimation, så är det vår önskan att genom denna enkät undersöka vilka behov av generella och specifika kompetenser som du önskar att en blivande djursjukskötare bör ha. Honnörsämnet i programmet är djuromvårdnad och nu finns det möjlighet för studenten att under det tredje studieåret fördjupa sina kunskaper genom valbara kurser (15 hp, dvs 10 veckors heltidsstudier) och ett individuellt examensarbete på 15 hp. Tack för hjälpen!!

Generella frågor:

Vilken utbildning har du som svarar?

veterinär djursjukvårdare djurvårdare annan.....

Vilken inriktning och omfattning har din arbetsplats?

djurklinik djursjukhus

smådjur häst

Uppgifter. Ca antal veterinärer..... djursjukvårdare..... antal fall/år

Om ni ska nyanställa, kommer det att finnas behov av att anställa legitimerade djursjukskötare på er klinik?

ja nej

Frågorna nedan syftar till att efterhöra dina åsikter om vilken grund- respektive ”spets”kompetens en legitimerad djursjukskötare bör ha?

*Vilka av de ämnena presenterade nedan tycker du bör ingå i **grundutbildningen**.*

Vikta dessa efter önskad omfattning där 0 är ingen omfattning och 1-3 är liten-stor omfattning.

Anestesiologi ... Djurhållning, djurhantering, genetik och avel

...

Djursjukvårdens drift och planering	...	Rehabilitering	...
Etiologi	...	Sjukvårdslära	
Grundläggande sjukdomslära och farmakologi	...	Statistik och praktisk försöksdesign	...
		Tillämpad djurhållning och djurhantering	...
Husdjurens anatomi och fysiologi	...	Vård vid sjukdomstillstånd	...
Kommunikation och rådgivning	...	Vårdhygien	...
Näringslära	...		

*Vilka av de ämnen presenterade nedan tycker du bör ingå i en **fördjupning** ("spetskompetens")? Vikta dessa efter omfattning i programmet där 0 är ingen omfattning och 1-3 är liten-stor omfattning.*

Anestesiologi	...
Djurhållning, djurhantering, genetik och avel	...
Djursjukvårdens drift och planering	...
Etologi	...
Grundläggande sjukdomslära och farmakologi	...
Husdjurens anatomi och fysiologi	...
Kommunikation och rådgivning	...
Näringslära	...
Rehabilitering	...
Sjukvårdslära	
Statistik och praktisk försöksdesign	...
Tillämpad djurhållning och djurhantering	...
Vård vid sjukdomstillstånd	...
Vårdhygien	

Är det något/några ämnesområden eller övrigt som du tycker saknas i utbildningen?.....

Legitimation och ansvar

En legitimering innebär att man arbetar under eget ansvar och efter vetenskap och beprövad erfarenhet. Uppge vem/vilka (en eller båda yrkeskategorierna) som du tycker ska kunna arbeta under eget ansvar i följande moment i er klinik/djursjukhus; djursjukskötare (djsjsk) respektive veterinär (vet):

Rådgivning

Friska djur

Sjuka djur

Telefonrådgivning

djsjsk vet

djsjsk vet

Läkemedelsanvändning

Vaccinering

Postoperativ behandling

Övrigt.....

Nutrition

Utfodringsrekommendationer

djsjsk vet

djsjsk vet

Övrigt.....

Medicinering

Recepturrätt inom vissa områden

djsjsk vet

djsjsk vet

Ordinationsrätt inom vissa områden

Vaccinering

Övrigt.....

Rehabilitering

Diagnostik

djsjsk vet

djsjsk vet

Design av behandlings/träningsprotokoll

Behandling

Utvärdering/uppföljning

Hemträningsråd

Övrigt.....

Anestesi

Preoperativ klinisk undersökning djsjsk vet djsjsk vet Seding/premedicinering

Smärtlindring

Anestesi

Postoperativ behandling

Avlivning

Övrigt.....

Specialområden

Sårvård/bandagering djsjsk vet djsjsk vet

Munhåleundersökning

Tandbehandling

Övrigt.....

Annat

..... djsjsk vet djsjsk vet

.....

Bilaga 2

Namnlost formulär

Vilken utbildning har du som svarar?

- veterinär
- djursjukvårdare
- djurvårdare
- annan

Om du svarat annan, vilken?

Om du är djursjukvårdare, var gick du din utbildning?

- Skara 2-årigt djursjukvårdarprogram
- Skara 1-årigt djursjukvårdarprogram
- Skara distansutbildning i djursjukvård
- Gymnasieutbildning i djursjukvård
- Utbildad på arbetsplats
- Sjuksköterskeutbildning
- Annan

Vilken inriktning och omfattning har din arbetsplats? Markera alla som stämmer in på din arbetsplats

- djurklinik
- djursjukhus
- inriktning häst
- inriktning smådjur

Ca antal veterinärer på arbetsplatsen

Ca antal djursjukvårdare på arbetsplatsen

Ca antal fall/år

Om ni ska nyanställa, kommer det att finnas behov av att anställa legitimerade djursjukskötare på er klinik?

- ja
- nej

Vilka av de ämnena presenterade nedan tycker du bör ingå i grundutbildningen. Vikta dessa efter önskad omfattning där 0 är ingen omfattning och 1-3 är liten-stor omfattning.

Anestesiologi

- 0
- 1
- 2
- 3

Djurhållning, djurhantering, genetik och avel

- 0
- 1
- 2
- 3

Djursjukvårdens drift och planering

- 0
- 1
- 2
- 3

Etologi

- 0

- 1
- 2
- 3

Grundläggande sjukdomslära och farmakologi

- 0
- 1
- 2
- 3

Husdjurens anatomi och fysiologi

- 0
- 1
- 2
- 3

Kommunikation och rådgivning

- 0
- 1
- 2
- 3

Näringslära

- 0
- 1
- 2
- 3

Rehabilitering

- 0
- 1
- 2
- 3

Sjukvårdslära

- 0
- 1
- 2
- 3

Statistik och praktisk försöksdesign

- 0
- 1
- 2
- 3

Tillämpad djurhållning och djurhantering

- 0
- 1
- 2
- 3

Vård vid sjukdomstillstånd

- 0
- 1
- 2
- 3

Vårdhygien

- 0
- 1
- 2
- 3

Vilka av de ämnen presenterade nedan tycker du bör ingå i en fördjupning ("spetskompetens")? Vikta dessa efter omfattning i programmet där 0 är ingen omfattning och 1-3 är liten-stor omfattning.

Anesthesiologi

- 0
- 1
- 2
- 3

Djurhållning, djurhantering, genetik och avel

- 0
- 1
- 2
- 3

Djursjukvårdens drift och planering

- 0
- 1
- 2
- 3

Etologi

- 0
- 1
- 2
- 3

Grundläggande sjukdomslära och farmakologi

- 0
- 1
- 2
- 3

Husdjurens anatomi och fysiologi

- 0

- 1
- 2
- 3

Kommunikation och rådgivning

- 0
- 1
- 2
- 3

Näringslära

- 0
- 1
- 2
- 3

Rehabilitering

- 0
- 1
- 2
- 3

Sjukvårdslära

- 0
- 1
- 2
- 3

Statistik och praktisk försöksdesign

- 0
- 1
- 2
- 3

Tillämpad djurhållning och djurhantering

- 0
- 1
- 2
- 3

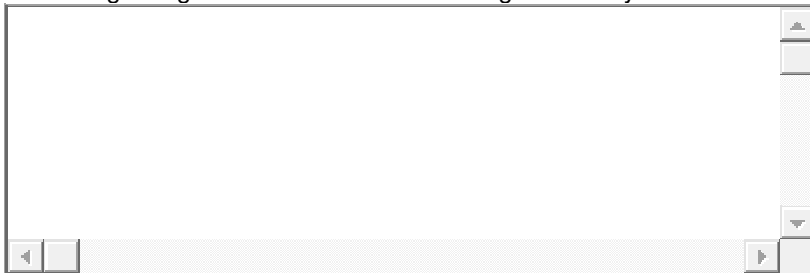
Vård vid sjukdomstillstånd

- 0
- 1
- 2
- 3

Vårdhygien

- 0
- 1
- 2
- 3

Är det något/några ämnesområden eller övrigt som du tycker saknas i utbildningen?

Vid vilka av följande moment tycker du att djursjukskötare bör kunna arbeta under eget ansvar vid vård av friska djur? Markera alla som stämmer in på din uppfattning

- Telefonrådgivning
- Rådgivning - Läkemedelsanvändning
- Rådgivning - Vaccinering
- Rådgivning - Postoperativ behandling
- Utfodringsrekommendationer
- Recepturrätt inom vissa områden

- Ordinationsrätt inom vissa områden
- Vaccinering
- Rehabilitering - Diagnostik
- Rehabilitering - Design av behandlings/träningsprotokoll
- Rehabilitering - Behandling
- Rehabilitering - Utvärdering/uppföljning
- Rehabilitering - Hemträningsråd
- Preoperativ klinisk undersökning
- Seding/premedicinering
- Smärtlindring
- Anestesi
- Postoperativ behandling
- Avlivning
- Sårvård/bandagring
- Munhåleundersökning
- Tandbehandling

Vid vilka av följande moment tycker du att djursjukskötare bör kunna arbeta under eget ansvar vid vård av sjuka djur? Markera alla som stämmer in på din uppfattning

- Telefonrådgivning
- Rådgivning - Läkemedelsanvändning
- Rådgivning - Vaccinering
- Rådgivning - Postoperativ behandling
- Utfodringsrekommendationer
- Recepturrätt inom vissa områden
- Ordinationsrätt inom vissa områden
- Vaccinering
- Rehabilitering - Diagnostik
- Rehabilitering - Design av behandlings/träningsprotokoll
- Rehabilitering - Behandling
- Rehabilitering - Utvärdering/uppföljning
- Rehabilitering - Hemträningsråd
- Preoperativ klinisk undersökning
- Seding/premedicinering
- Smärtlindring

- Anestesi
- Postoperativ behandling
- Avlivning
- Sårvård/bandagering
- Munhåleundersökning
- Tandbehandling